

Eiropas
Komisija

Access•City

Award 2015

Labākās prakses piemēri ES pilsētu
pieejamības veicināšanā

Sociālā Eiropa

**Europe Direct dienests jums palīdzēs rast atbildes
uz jautājumiem par Eiropas Savienību.**

Bezmaksas tālruņa numurs (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(* Informāciju sniedz bez maksas, tāpat arī lielākā daļa zvanu
ir bezmaksas (izņemot dažus operatorus, viesnīcas vai taksofonus).

Papildu informācija par Eiropas Savienību ir pieejama portālā *Europa* (<http://europa.eu>).

Luksemburga: Eiropas Savienības Publikāciju birojs, 2015. gads

ISBN 978-92-79-46141-5

doi:10.2767/16501

© Eiropas Savienība, 2015

Reproducēšana ir atļauta, ja tiek norādīts avots.

Iespiests Apvienotajā Karalistē

IESPIESTS UZ PAPIĀRA, KAS PĀRSTRĀDĀTS BEZ HLORA (PCF)

Saturs

Priekšvārds	2
<i>Access City Award 2015</i> — Ievads	3
Burosa, Zviedrija — uzvarētājs.....	4
Helsinki, Somija — otrā vieta	7
Ļubļana, Slovēnija — trešā vieta.....	10
Arona, Spānija — ģipaša atzinība kategorijā “Publiskā infrastruktūra un pakalpojumi”	13
Luksemburgas pilsēta, Luksemburga — ģipaša atzinība kategorijā “Publiskā infrastruktūra un pakalpojumi”	15
Logronjo, Spānija — ģipaša atzinība kategorijā “Radītā pilsētvide un publiskā telpa”	17
Budapešta, Ungārija — ģipaša atzinība kategorijā “Transports un saistītā infrastruktūra”	19
Dalība konkursā <i>Access City Award 2016</i>	21

Priekšvārds

Esmu par cilvēku ar invaliditāti tiesībām atbildīgā komisāre, tādēļ mani īpaši iepriecina to pilsētu, kuras piedalījās nu jau labi zināmajā piektajā *Access City Award* konkursā, iniciatīva veidot pieejamāku vidi.

Komisijas mērķis ir veicināt vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu cilvēkiem ar invaliditāti. Pieejamības politikai ir liela nozīme to šķēršļu likvidēšanā, ar kuriem cilvēkiem ar invaliditāti joprojām nākas sastapties ikdienā. Es vēlētos apsveikt visas ES pilsētas, kuras piedalījās *Access City Award 2015* konkursā, ar to, ka tās rāda piemēru, kā padarīt dzīvi pieejamāku visiem.

Pilsētas, kuras atzītas par uzvarētājām šogad, izceļas ar savu skaidro apņēmību padarīt pieejamību par pastāvīgu un neapspriežamu pilsētas plānošanas un attīstības daļu.

Mani patīkami pārsteigušas plašās un kvalitatīvās iniciatīvas, kuras īstenojušas visas 2015. gada balvai pieteiktās ES pilsētas, kā arī acīmredzamā apņēmība nodrošināt pieejamību.

Šajā brošūrā apkopots ieskats par to, kā katra no pilsētām, uzcītīgi strādājot un sadarbojoties ar personām ar invaliditāti un gados vecākiem cilvēkiem, atradusi veidus, kā apmierināt vajadzības un ieviest vienlīdzīgas un neatkarīgas dzīves iespējas.

Es sirsnīgi apsveicu visas šajā brošūrā minētās pilsētas un aicinu pilsētas visā Eiropā smelties idejas un iedvesmu no šo pilsētu sasniegumiem, lai palīdzētu visiem kopā veidot Eiropu bez šķēršļiem.

Marianna Teisena (*Marianne Thyssen*)

Nodarbinātības, sociālo lietu,
prasmju un darbaspēka mobilitātes komisāre

Access•City Award 2015

Ievads

Access City Award programma tika izveidota 2010. gadā ar mērķi veicināt pieejamas pilsētvides veidošanu Eiropas augošajam gados vecāku cilvēku un personu ar invaliditāti skaitam.

Kopš konkursa ieviešanas brīža katru gadu tajā piedalās pilsētas no visas Eiropas, un katra no tām aizrautīgi un rūpīgi strādā, lai uzlabotu pieejamības iespējas gan to iedzīvotājiem, gan viesiem.

Pieejamība ir Eiropas Komisijas, kā arī visu dalībvalstu prioritāte. Apbalvojumu sistēma palīdz popularizēt inovatīvas domāšanas un labākās prakses piemērus, kas var iedvesmot citas pilsētas, kuras, iespējams, saskaras ar līdzīgiem izaicinājumiem.

Šī gada uzvarētājas un īpašās atzinības ieguvējas — pilsētas no visas Eiropas — pārstāv visdažādākos kultūras, topogrāfiskos un klimatiskos apstākļus, kuri var ietekmēt pieejamības iespējas.

Katra no šīm pilsētām ir stājusies pretī izaicinājumiem un atradusi inovatīvus un ilgtspējīgus veidus, kā sniegt vienlīdzīgas un neatkarīgas iespējas personām ar invaliditāti un gados vecākiem cilvēkiem.

Burosa, Zviedrija

Uzvarētāja

Burosa, *Access City Award 2015* uzvarētāja, ir vēsturiska pilsēta ar 107 000 iedzīvotāju. Tā ir otrā lielākā pilsēta Zviedrijas rietumos, un tā jau izsenis ir pazīstama ar sasniegumiem tekstilrūpniecībā un modes industrijā.

“Pieejama visiem”

Viens no galvenajiem faktoriem, kas ļāvis Burosai uzvarēt, ir pilsētas skaidrā un jau agrāk iedibinātā politiskā apņemšanās īstenot koncepciju “Burosa, pieejama visiem”.

Galvenais mērķis ir nodrošināt, lai pilsētas vide nediskriminē tās iedzīvotājus. Lai šo mērķi sasniegtu, lietā likti gan finansiāli ieguldījumi, gan cilvēkresursi, un pilsēta visos jautājumos izveidojusi ciešu sadarbību ar Burosas Invaliditātes lietu padomi.

Pieejamības standartu nodrošināšana un uzlabošana

Burosa ir izveidojusi pieejamības datubāzi, kurā uzskaitītas visas sabiedriskās ēkas, kuras atbilst pieejamības standartiem. Turklāt pārbaudīti un klasificēti tiek arī veikali, restorāni, zobārstu kabineti un citas privātas iestādes. Šīm iestādēm tiek sniegti arī ieteikumi pieejamības uzlabošanai, ja tādi nepieciešami.

Lai rosinātu pilsētā esošos privātos uzņēmumus uzlabot savu pieejamību, ir ieviests pieejamības apbalvojums.

Burosa piemēro no juridiskajām normām neatkarīgus pieejamības standartus arī radītajai pilsētvidei. Pilsēta nodrošina subsīdijas privātu ēku pieejamības uzlabošanai, lai sniegtu vienlīdzīgas un neatkarīgas dzīves iespējas cilvēkiem ar invaliditāti.

“

Par pieejamību visā pilsēta domā gan pašvaldība, gan privāti uzņēmumi. Sabiedriskajās ēkās gan iekštelpās, gan ārpus tām tiek uzstādītas maršruta norādes, kā arī informācija Braila rakstā. Pēdējo desmit gadu laikā ir panāktas lielas pārmaiņas.

”

Ulfs Vilbergs (*Ulf Willberg*)

Sabiedriskais transports bez šķēršļiem

Burosā sabiedriskais transports personām ar invaliditāti un gados vecākiem cilvēkiem ir bez maksas, turklāt tiek sniegts īpašs mobilitātes pakalpojums, kas nodrošina neierobežotu braucienu skaitu.

Visi pilsētā kursējošie autobusi un autobusu pieturas ir pieejami cilvēkiem ar pārvietošanās grūtībām, kā arī cilvēkiem ar redzes traucējumiem. Gājēju pārejas tiek aprīkotas ar līdzinām piekļuves vietām, skaņas signāliem un taustes norādījumiem.

Tehnoloģiju izmantošana

Burosa ir sniegusi savu ieguldījumu intelektiskās transporta sistēmas izveidē, padarot pilsētas vidi pieejamu visiem tās iedzīvotājiem neatkarīgi no iedzīvotāju iespējām vai vecuma.

Pieejamības datubāze tiek nodrošināta gan vienkārši lasāmā versijā, gan versijā ar balsu sintezatoru, bet pilsētas tīmekļa vietnē, kā arī informatīvajos izdevumos tiek iekļauta informācija par pieejamības iespējām līdzās attiecīgajiem tālruņu numuriem tiem, kuriem nepieciešams atbalsts.

Digitālo “bezatslēgu slēdžu” uzstādīšanas programma 3500 dzīvokļos un 1500–2000 ieejas durvīs sniegusi lielāku personīgo drošību gados vecākiem cilvēkiem. Saskaņā ar šo programmu arī nodrošināta vienkāršāka piekļuve aprūpes pakalpojumiem, piemēram, ierīkota reaģēšanas sistēma trauksmes zvanu gadījumā.

Standartu ievērošana

Sabiedrisko ēku un pakalpojumu pieejamību uzrauga pieejamības stratēģis un pieejamības padomdevējs, kurus algo pilsēta. Tie cieši sadarbojas ar pašvaldības Invaliditātes lietu padomi un organizācijām, kuras pārstāv gados vecākus cilvēkus, lai nodrošinātu pieejamības standartu ievērošanu un kontroli, kā arī lai saskaņotu ar pieejamību saistītās darbības visos pilsētas dzīves aspektos.

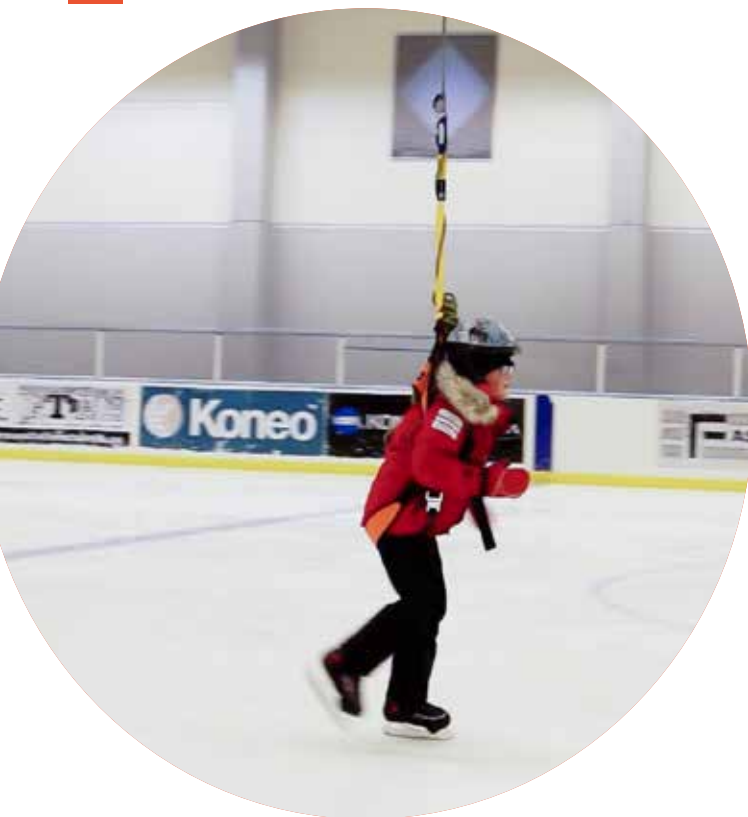
Šīs darbības ietver arī informācijas par pieejamību nodrošināšanu invalīdu organizācijām, arhitektiem, būvniecības uzņēmumiem, privātiem uzņēmumiem un jebkuram citam, kuram tā nepieciešama.

Es uzskatu, ka Burosa sniedz cilvēkiem iespēju pārvietoties. Ietves ir viegli izmantojamas, un bezmaksas braucieni mums, kam pāri 65, ir lieliski! Autobusus ir viegli iekāpt, un arī izkāpt no tiem ir vienkārši.

Alfs Svanbergs (Alf Svanberg)

Pieejamības atslēga — sadarbība

Ilgspēja un sasniegto rezultātu saglabāšana tiek panākta, pateicoties ciešai pilsētas un gados vecāko cilvēku un invalīdu padomju sadarbībai.

Šī sadarbības pieeja ir pilsētas pieejamības darba kārtības veidošanas un prioritāšu noteikšanas pamats. Ikvienā pašvaldības nodaļā ir kontaktpersona, kura atbild par pieejamības jautājumiem.

Visu pilsētas iedzīvotāju labklājība

Pilsētai, kurā ir nodrošinātas gados vecākiem cilvēkiem pieejamas sporta zāles, pieejami slidošanas laukumi, rotaļu laukumi un daudz citas vietas, ir svarīga arī cilvēku ar invaliditāti labklājība.

Pieejamība nodrošināta arī vairākos dabas rezervātos, lai visi varētu vienlīdzīgi baudīt brīvās dabas sniegtās iespējas.

“ Ratiņkrēslu izmantoju jau vairāk nekā 14 gadus. Šajā laikā Burosā esmu pieredzējis lielas pārmaiņas ielu pieejamības ziņā (ir likvidētas paaugstinātās apmales). Arī peldbaseini un dabas zonas ir kļuvušas pieejamas, kas man nozīmē brīvākas un neatkarīgākas dzīves iespēju. ”

Kristians Hedins
(*Christian Hedin*)

Kontaktpersona plašākai informācijai:

Petri Pitkanena (*Petri Pitkänen*) petri.pitkanen@boras.se

Helsinki, Somija

Otrā
vieta

Vēsturiskās Helsinku pilsētas — Somijas galvaspilsētas — pirmsākumi meklējami 1530. gadā. Šodien tā ir urbanizēta reģiona centrs, kurā dzīvo apmēram 1,4 miljoni cilvēku.

Access City Award 2015 otrās vietas iegūšana ir daudzu gadu smaga darba un rūpīgas pieejamības nodrošināšanas rezultāts. Īpaši iespaidīga ir Helsinku sistemātiskā pieeja plānošanai un pieejamības nodrošināšanai.

“**Mazinot fiziskos šķēršļus, tiek pārvarēti arī mentālie šķēršļi. Tādējādi tiek atvieglotas cilvēku ikdienas gaitas.**”

Timo Lehtonen
(Timo Lehtonen)

Īpaši skarbie ziemas apstākļi Helsinkos radījuši papildu izaicinājumu tādu pieejamības risinājumu rašanā, kas spētu izturēt aukstumu un sniegu.

Pieejamības plānošana

Helsinku pilsētas pieejamības plāns tika ieviests 2005. gadā, un tas veido mūsdienu pieejamības stratēģijas un politikas pamatus. Plāna mērķis ir pieejamības kā neatņemama un neapstrīdama attīstības procesa posma integrēšana visos nākotnes plānošanas un attīstības uzdevumos.

Plānā paredzēts, ka visiem pilsētas departamentiem un iestādēm savās darbībās jāietver pieejamības prasības.

Plānā iekļauti divi pieejamības līmeņi — īpašais un pamata. Īpašais līmenis attiecināms uz pilsētas centru, gājēju infrastruktūru un sabiedrisko transportu. Visās citās vietās piemērojams pamata līmenis, kurā tiek ievēroti labas prakses piemēri, bet netiek iekļauts tāds aprīkojums kā ielu apsilde un bruģējums redzes invalīdiem.

Helsinki algo pastāvīgo pieejamības pārstāvi, kurš cieši sadarbojas ar pilsētas mēra vietnieka vadīto pieejamības padomi.

Helsinkos elektrisko ratiņkrēslu lietotāji, tostarp arī es, varam izmantot metro bez problēmām. Lifti un platformas ir vienkārši lietojami, tāpat ērti izmantojami ir arī autobusi.

Ir lieliski, ka daudzas bibliotēkas un muzeji, kā arī jaunais mūzikas centrs ir aprīkoti ar ierīcēm cilvēkiem ar invaliditāti. Plānošanas procesā tika iesaistīta Helsinku Invaliditātes lietu padome, un apmeklētājiem ar invaliditāti tika dota iespēja izteikties jau plānošanas procesā. Mums bija iespēja iesaistīties pārrunās ar arhitektiem un citiem ēkas projektētājiem, kas, manuprāt, ir ļoti svarīgi.

Pirko Mahlameki (*Pirkko Mahlamäki*)

Pārvietošanās pilsētā

Sabiedriskais transports Helsinkos ir īpaši pieejams. Pieejamības standarti jau 100 % apmērā ievēroti metro, bet autobusu satiksmē — 99 % apmērā. Šobrīd norisinās darbs pie vilcieniem un tramvajiem, lai arī šie transporta veidi atbilstu standartiem.

Piekļuve informācijai

Pilsētas tīmekļa vietne “Helsinki visiem” atbilst visiem pieejamības standartiem, un tajā atrodama informācija par visdažādākajām tēmām.

Internetā pieejamā pakalpojumu karte ļauj iedzīvotājiem uzzināt par pieejamības iespējām birojos un pakalpojumu sniegšanas vietās. 2012. gadā pakalpojumu karti ik mēnesi izmantoja vairāk nekā 300 000 lietotāju. Lietotājiem ir iespēja sniegt savus ieteikumus turpmākai pilsētas pieejamības uzlabošanai.

Pieejamības mērķu noteikšana

2010. gadā, īstenojot projektu “Helsinki visiem”, tika noteikti tie pilsētas maršruti un zonas (tostarp ielas un atvērtās zonas), kas aprīkojamas ar pamata vai īpašā līmeņa pieejamības iespējām. Šāda rūpīga un

sistemātiska pieejamības uzlabojumu mērķu identificēšana visā pilsētā ļāvusi noteiktos pieejamības mērķus integrēt dažādu pilsētas administratīvo departamentu īstenotajos plānošanas, celtniecības un uzturēšanas procesos.

2004. gadā Helsinki un vairākas citas Somijas pilsētas izstrādāja praktiskas vadlīnijas pieejamības jomā (*SuRaKU*), un šobrīd tās ir daļa no Helsinku pilsētas pieejamības plāna. Vadlīnijas ietver ārpus telpām esošu vietu pieejamības novērtēšanas kritērijus, kā arī norādījumu kartes par to, kā šādus kritērijus piemērot.

Šajā apjomīgajā pieejamības uzlabošanas procesā īpaša uzmanība piešķirta rotaļlaukumu pieejamības nodrošināšanai ar rotaļu aprīkojumu un ierīcēm, kas būtu pieejamas ikvienam. Citi pašlaik aktuālie projekti ietver pieejamības uzlabošanu bibliotēkā un slimnīcā.

Piemērs no pieejamības simbolu bankas, kas bez maksas pieejama pilsētas tīmekļa vietnē.

Kartēšanas rīku attīstība

Pilsēta ir izstrādājusi rīkus pieejamības līmeņu novērtēšanai, kas ietver norādījumus par veicamajiem pasākumiem. Pateicoties šiem rīkiem un attiecīgo darbinieku apmācībai, Helsinku rajoni spējuši veikt paši savus pētījumus, kā arī sagatavot pieejamības vajadzību un nepieciešamo uzlabojumu prioritāšu novērtējumus.

Pieejamība ikvienā pilsētas pārvaldes nodaļā iekļauta kā ierasta darba sastāvdaļa. Piemēram, tas var būt pieejams maršruts, elektroniska informācija vai pieejams pakalpojums.

Cilvēkiem ar redzes traucējumiem sniegtas jaunas iespējas, ieviešot audio kartes. Ar audio karšu palīdzību mēs varam neatkarīgi pārvietoties ēkās un to apkārtnē.

Timo Lehtonen (*Timo Lehtonen*)

Kontaktpersona plašākai informācijai:

Pirjo Tujula (*Pirjo Tujula*) Pirjo.Tujula@hel.fi

Ļubļana, Slovēnija

Trešā
vieta

Ļubļana — Slovēnijas galvaspilsēta ar 280 000 iedzīvotāju —spējusi saglabāt tās bagātīgo vēsturisko mantojumu. Tā ir pilsēta ar plašām zaļajām zonām, kas sedz gandrīz trīs ceturtdaļas pilsētas zemes.

Ļubļanas sasniegums, iegūstot trešo apbalvojuma vietu, atspoguļo tās stingro apņemšanos daudzu gadu garumā likvidēt šķēršļus un uzlabot pieejamības iespējas gan politiskā, gan rīcības līmenī visos pilsētas dzīves aspektos.

“

Es mīlu Ļubļanu. Un spriežot pēc tā, cik šī pilsēta ir pieejama, arī tā mani mīl! Lai nokļūtu pilsētas centrā, es izmantoju pilsētas autobusu. Tad ar *Cavalier* elektromobili es dodos uz funikulieri, kas ved uz pili. Man patīk doties Ļubļanas ielās un esmu priecīgs, ka spēju to paveikt pārvietojoties ratiņkrēslā.

”

Nino Batageljs (*Nino Batagelj*)

Pilsētas centrs bez šķēršļiem

Pilsētas centrā motorizētā satiksme ir slēgta kopš 2007. gada. Lai padarītu to pieejamāku, ieviesti pazemināti krustojumi un bruģējums redzes invalīdiem. Spraugas starp grānīta bruģakmeņiem ir tikušas aizpildītas.

Ikvienam, bet jo īpaši personām ar invaliditāti un gados vecākiem cilvēkiem, ir pieejams bezmaksas elektrisko transportlīdzekļu pakalpojums.

Fotogrāfija: Niks Rovans
(*Nik Rovan*)

Fotogrāfija: Niks Rovans
(Nik Rovān)

Piekļuve pilij, vienam no visvairāk apmeklētajiem tūristu objektiem gan Ļubļanā, gan Slovēnijā, tiek nodrošināta ar funikuliera palīdzību un tūristu vilcienu, kas aprīkots ar rampu.

Cilvēkiem ar redzes traucējumiem ir izveidots taustāms pils modelis.

Izmantojot pilsētas centrā esošo Miesnieku tiltu, cilvēkiem ratiņkrēslos ir iespēja nokļūt uz upes laivu klāja.

Ļubļanas tūrisma tīmekļa vietnē ir sniegta informācija par pieejamajiem tūrisma objektiem, turklāt var ērti piekļūt tūrisma informācijas birojiem, kuri arī piedāvā ekskursijas cilvēkiem ar pārvietošanās grūtībām.

Fotogrāfija: Duņa Vedama
(Dunja Wedam)

Pēdējo gadu laikā Ļubļana ir kļuvusi par modernu pilsētu, kas rūpējas par personu ar invaliditāti pārvietošanās iespējām. Kā neredzīgam cilvēkam man jāatzīst, ka skaņas brīdinājumi un audio paziņojumi autobusos ir kļuvuši gandrīz neaizstājami.

Lujs Šprohars (*Luj Šprohar*)

Transporta pieejamības uzlabošana

Ļubļana ir saņēmusi *Access City Awards 2012* īpašo atzinību par tās darbu transportlīdzekļu un saistītās infrastruktūras pieejamības veicināšanā. Kopš tā laika vērojama sistemātiska izaugsme vēl pieejamāka sabiedriskā transporta tīkla izveidei.

Tiek rīkoti regulāri semināri autobusu vadītājiem par cilvēku ar invaliditāti un gados vecāku pasažieru vajadzību nodrošināšanu. Informatīvas apmācības par invaliditāti visiem autobusu vadītājiem ir obligātas.

Cilvēkiem ar invaliditāti tiek nodrošināts transporta pakalpojums pēc pieprasījuma. 2014. gadā Ļubļana ieviesa īpašas identifikācijas kartes, kuras iedzīvotāji izmanto, ja tiem nepieciešama palīdzība. Cilvēkiem ar invaliditāti un viņu pavadoniem transports pilsētā tiek nodrošināts bez maksas.

Ieklausīšanās personās ar invaliditāti un gados vecākos cilvēkos

Ļubļana nodrošina, lai visas sapulces notiktu pieejamās vietās. Katru mēnesi īpaši noteiktās dienās pilsētas mērs uzklausā cilvēku ieteikumus par veicamajiem uzlabojumiem.

Ar domes padomju palīdzību gados vecāki iedzīvotāji un cilvēki ar invaliditāti tiek tieši iesaistīti pilsētas politikas veidošanā, sniedzot padomus par prioritārajiem piekļuves uzlabojumiem gan pilsētas iestādēm, gan privātā sektora pakalpojumu sniedzējiem (tai skaitā restorāniem, bāriem un viesnīcām).

Regulāri tiek sagatavoti un īstenoti rīcības plāni pieejamības uzlabošanai gan personām ar invaliditāti, gan gados vecākiem cilvēkiem, un tajos ir noteikti skaidri termiņi un konkrēti mērķi.

Tiešsaistes pieejamība

Ļubļanas pilsētas tīmekļa vietne atbilst pieejamības prasībām, un informācija tajā tiek atjaunota katru dienu. Ir izveidotas arī īpašas tīmekļa vietnes gados vecākiem cilvēkiem un personām ar invaliditāti. Pēdējā no tām iekļauta pieejamības datubāze, kurā uzskaitītas 240 pilsētā esošas ēkas.

Visā Ļubļanā, kā arī visu 17 pašvaldības apgabalu iestāžu telpās, astoņās no kurām iespējams iekļūt ratiņkrēslos, ir pieejami e-punkti, kuros bez maksas var lietot datorus ar piekļuvi internetam.

Kopš 2010. gada Ļubļanas pilsētā pieejami bezmaksas IT kursi gados vecākiem cilvēkiem, un līdz 2014. gadam tajos piedalījušies gandrīz 11 000 gados vecāku cilvēku.

Kontaktpersona plašākai informācijai:

Alenka Žagara (Alenka Žagar) alenka.zagar@ljubljana.si

Arona, Spānija

Īpaša atzinība

kategorijā “Publiskā infrastruktūra un pakalpojumi”

Arona ir pilsēta Kanāriju salas Tenerifes dienvidu daļā. Tajā dzīvo nedaudz vairāk par 86 000 iedzīvotāju.

Kopš 1960. gadiem šī pilsēta ir īpaši iecienīts tūristu ar invaliditāti galamērķis, un īpaša atzinība kategorijā “Publiskā infrastruktūra un pakalpojumi” pilsētai piešķirta kā novērtējums darbam, kuru tā ieguldījusi pieejama tūrisma nodrošināšanai.

Tūrisma pieejamības mērķi

Aronas tūrisma pieejamības nodrošināšanas pamatā ir trīs pamataspekti. Pirmais ir informētības un izpratnes veidošana to iesaistīto personu vidū, kas piedalās salas tūrisma un citu pakalpojumu nodrošināšanā. Otrais aspekts ir piemērotu tehnisko risinājumu izstrāde pieejamības problēmu risināšanai, bet trešais — stratēģiskas pieejas nodrošināšana gan sabiedrības, gan politiskā līmenī, lai plānotu turpmāko attīstību un izvairītos no potenciālām kļūdām.

Galvenās Aronas noteiktās prioritātes ir ikvienam pieejams tūrisma piedāvājumu klāsts, integrācijas un personīgās neatkarības veicināšana, kā arī tūrisma nozarē iesaistīto personu informēšana un izpratnes veidošana par to, kā vislabāk nodrošināt gadus vecāku tūristu un personu ar invaliditāti vajadzību nodrošināšanu.

“

Playa de Las Vistas pludmale ir viena no labāk pieejamajām pludmalēm pasaulē. Tajā iespējams peldēties jūrā visu gadu un bez maksas. Jūrā jūs pavada glābēju komanda, izmantojot peldošu krēslu. Turklāt, tā kā pludmalē ir izlikti ļoti lieli saulesargi un šūpuļtīkli, es varu sauļoties kopā ar savu ģimeni.

”

Emīlija Smita (*Emily Smith*) (Britu tūriste)

Pieejamības plāns

Papildus daudzām viesnīcām, kuras piemērotas viesiem ar invaliditāti, 2003. gadā izstrādātais pieejamības plāns paredzēts *Las Vistas* pludmales pieejamības uzlabošanai, kas ir viena no pieejamākajām pludmalēm Spānijā.

Viena no plāna iniciatīvām ir septiņus kilometrus garas pieejamas promenādes izbūve. Pieejamie pakalpojumi tūrisma nozarē ietver vaļu vērošanas ekskursijas un citas aktivitātes, kas ir pielāgotas cilvēkiem ar fiziskiem, dzirdes vai redzes traucējumiem.

Aronas panākumu atslēga pieejama tūrisma nodrošināšanā ir plānošana un sistemātiska personu ar invaliditāti iesaistīšana prioritāšu noteikšanā un risinājumu apspriešanā.

Pieejama informācija

Protams, arī Aronas tūrisma biroji ir pieejami. Tūristiem pieejamās iespējas ietver Braila raksta un taustāmas kartes, pielāgotus digitālās informācijas punktus un zīmju valodas interpretācijas.

Informatīvais buklets “Arona bez šķēršļiem” ir pieejams trīs valodās, un tajā sniegta informācija un reklāmas materiāli par pieejamības iespējām pilsētā.

Turklāt Aronā tiek sniegta informācija par invaliditāti, kā arī organizētas pašvaldības darbinieku, uzņēmēju un tūrisma nozarē strādājošo apmācības par likumu prasībām un labāko praksi saistībā ar gados vecāku cilvēku un personu ar invaliditāti vajadzību nodrošināšanu.

Pārvietošanās

Tūristiem ar invaliditāti paredzētajā transportā ietilpst 13 pieejami taksometri, kas personām ar invaliditāti sniedz pakalpojumus ar atvieglotiem nosacījumiem.

“Pilsētas izklaides un iepirkšanās zonas domātas ikvienam. *Avenida de las Americas* avēnijā, kas pazīstama arī kā “Zelta jūdze”, atrodas seši tirdzniecības centri, kas pielāgoti cilvēkiem ar kustību traucējumiem. Tūristi iecienījuši tajos esošās kafējnīcas, restorānus, veikalus.”

Emīlija Smita
(*Emily Smith*) (Britu tūriste)

Kontaktpersona plašākai informācijai:

Noemi Diasa Delgado (*Noemi Díaz Delgado*) noemid@arona.org

Luksemburgas pilsēta, Luksemburga

Īpaša atzinība

*kategorijā “Publiskā
infrastruktūra un pakalpojumi”*

Luksemburgas pilsētas vēstures aizsākumi meklējami 963. gadā. Pilsēta celta uz klinšainas zemes, turklāt tās šaurās ielas pieejamības īstenošanu padara par īpaši izaicinošu uzdevumu. Pilsētā dzīvo nedaudz vairāk par 105 000 iedzīvotāju.

Luksemburga saņēmusi īpašo atzinību kategorijā “Publiskā infrastruktūra un pakalpojumi”. Žūriju īpaši pozitīvi pārsteidza pilsētas centieni padarīt vēlēšanu procesu pieejamu visiem pilsētniekiem.

Luksemburgas mērķis ir izveidot tādu pilsētu, kurā ērti dzīvot ikvienam.

Integrācija un īpašās vajadzības

Personu ar invaliditāti un gados vecāku cilvēku iesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesos ir gan politiska, gan stratēģiska Luksemburgas prioritāte.

2012. gadā tika izveidota integrācijas un īpašo vajadzību nodaļa ar mērķi nodrošināt skaidru pieeju sabiedrisko vietu un pakalpojumu pieejamības uzlabošanai. Dalības komiteja nodrošina cilvēku ar invaliditāti iesaistīšanu visās pilsētas pieejamības iniciatīvās.

Turklāt katru gadu tiek īstenotas dažādas aktivitātes ar mērķi aktualizēt integrācijas nepieciešamību un veicināt cilvēku vajadzību izpratni. Šādās aktivitātēs ietilpst informatīvās nedēļas, kuru laikā ar debašu, izstāžu un sporta un mākslas pasākumu palīdzību tiek aktualizēti pieejamības jautājumi.

Pilsētā izveidota efektīva personu ar invaliditāti (tai skaitā cilvēku ar mācīšanās spēju traucējumiem) nodarbinātības politika. Šobrīd nedaudz mazāk par 5 % pašvaldības darbinieku ir pilsētas tā dēvētās “īpašās vajadzības”.

Luksemburgas pašvaldība iegulda daudz pūļu tajā, lai pilsētu veidotu pieejamu visiem. Tas ir iespējams, pateicoties politiskajiem lēmumiem un sadarbībai starp pilsētas departamentiem. Kā dalības komitejas darba grupas loceklei man ir iespēja dalīties savās zināšanās un pieredzē un aktīvi piedalīties šajā procesā.

Tesija Viesa (*Tessy Wies*)

Šķēršļu likvidēšana

Visas jaunās būves Luksemburgā atbilst pieejamības standartiem, bet vecākas ēkas un infrastruktūras objekti tiek pakāpeniski uzlaboti.

Tiek strādāts pie specifiku precizēšanas, ko izstrādājusi ADAPTH — padomdevēja struktūra pilsētvides pieejamības jautājumos, kuras galvenais uzdevums ir universālu plānojumu popularizēšana. Būvniecības procesā jāuzklausa ADAPTH padome, lai nodrošinātu to, ka tiek rasti labākie pieejamības risinājumi.

Piekluve vēlēšanu iecirkņiem

Viens no galvenajiem pilsētas attīstības mērķiem Luksemburgā ir bijis nodrošināt vēlēšanu iecirkņu pieejamību.

Iniciatīvu vidū ietilpst bezmaksas “vēlēšanu autobuss”, kas nogādā personas ar invaliditāti un gados vecākus cilvēkus vēlēšanu iecirkņos, iespēja balsot sēdus stāvoklī, papildu invalīdu stāvvietas pie vēlēšanu iecirkņiem, rampas pie nepieejamiem vēlēšanu iecirkņiem un detalizētas kartes, kurās norādītas vēlēšanu iecirkņu atrašanās vietas un to pieejamības iespējas.

Luksemburgas pilsēta mērķi “dzīve bez šķēršļiem” ir izvirzījusi pavisam citā līmenī, pēdējo parlamenta vēlēšanu laikā nodrošinot vienkārši pieejamas vēlēšanu kabīnes visiem pilsētas iedzīvotājiem. Pateicoties pilsētas pūlēm, es varēju izmantot savas tiesības vēlēties un paust savu viedokli kā neatkarīgs pilsonis.

Motjani Kumara (*Motiani Kumar*)

Kontaktpersona plašākai informācijai:

Madlēna Kaisera (*Madeleine Kayser*) makayser@vdl.lu

Logronjo, Spānija

Īpaša atzinība

*kategorijā “Radītā pilsētvide
un publiskā telpa”*

“

**Logronjo pilsētā pieejamība tiek uzlabota pastāvīgi.
Jau gadiem varam vērot, kā pilsētā tiek nepārtraukti
uzlabotas pieejamības iespējas.**

”

Huans Hosē Rodrigess
(*Juan José Rodríguez*)

Logronjo ir Spānijas Larjohas vīna audzēšanas reģiona centrs. Tajā dzīvo 153 000 iedzīvotāju. Pilsētu raksturo tās vēsturiskais centrs ar senā nocietinājuma zonu.

Logronjo ir saņēmusi īpašo atzinību par pieejamības iniciatīvām kategorijā “Radītā pilsētvide un publiskā telpa”.

Komplekss pieejamības plāns

Logronjo darbu pie pieejamības jautājumiem turpina kopš 1995. gada, kad tā uzsāka padziļinātu esošo pieejamības šķēršļu analīzi. Tādējādi pilsēta izstrādāja savu pirmo komplekso pieejamības plānu, kas tiek regulāri atjaunināts.

Pašreizējā plāna prioritātes ietver rampu uzstādīšanu krustojumos, bruģējumu cilvēkiem ar redzes traucējumiem, ielās izvietoto objektu pārbūvi, lai likvidētu uz ietvēm esošos šķēršļus, kā arī skaņas brīdinājumu ieviešanu visos pilsētas gājēju krustojumos.

Ir izveidota interaktīva ielu karte, ar kuras palīdzību iespējams uzzināt par pilsētā pieejamajām stāvvietām, sabiedriskā transporta pieturām un maršrutiem.

Citi vērienīgi mērķi ietver vispārēju Logronjo sabiedriskā transporta pielāgošanu un ielu, laukumu un parku pārbūvi, lai tos padarītu pieejamākus.

Vispārējie pieejamības noteikumi

2015. gadā spēkā stājās pašvaldības vispārējie pieejamības noteikumi. Ar to palīdzību tiks noteikti minimālie pieejamības nosacījumi, kā arī daži citi būtiski un obligāti kritēriji.

Sākot ar 2015. gada oktobri, tiks ieviests pastāvīgs pašvaldības pieejamības inspektora amats, kura uzdevums būs pārraudzīt un veicināt visas pieejamības iniciatīvas pilsētā.

Personu ar invaliditāti un gados vecāku cilvēku dalība

Visos Logronjo pilsētas pieejamības politikas izstrādes un īstenošanas posmos aktīvi tiek iesaistītas personas ar invaliditāti un gados vecāki cilvēki.

Papildus tehniskajai komitejai, kura atbild par pilsētas kompleksā pieejamības plāna izstrādi, izveidotas arī daudz citas komitejas un komisijas, kas palīdz noteikt prioritātes un vienoties par izvēlēto stratēģiju.

Kopš 2012. gada izveidota arī pilsētas invalīdu komiteja, kura nodrošina, ka personas ar invaliditāti un gados vecāki cilvēki ir plaši pārstāvēti visās attiecīgajās konsultatīvajās struktūrvienībās un citās iestādēs.

Informācijas izplatīšana

Logronjo ir viena no *Cities for Accessibility* tīkla dibinātājvalstīm, un pašlaik tā darbojas kā Spānijas *Smart Cities* tīkla viceprezidente.

Izmantojot šos un citus sakarus (piemēram, tai radniecīgās pilsētas Francijā, Vācijā, Itālijā un Apvienotajā Karalistē), Logronjo aktīvi popularizē pieejamības jautājumu visā Eiropā.

Kontaktpersona plašākai informācijai:

Anhels Sainss Jangvela (*Ángel Sáinz Yangüela*) asainz@logro-o.org

Budapešta, Ungārija

Īpaša atzinība

kategorijā “Transports un saistītā infrastruktūra”

Budapešta ir Ungārijas galvaspilsēta, un tajā dzīvo 1,7 miljoni iedzīvotāju. Pilsēta plešas Donavas upes abos krastos, kuri savienoti ar astoņiem tiltiem un diviem metro tuneļiem.

Budapešta saņēmusi īpašo atzinību kategorijā “Transports un saistītā infrastruktūra”.

Pilsētvides attīstības koncepcija

Budapeštas 2030. gada pilsētvides attīstības koncepcijā ir noteikts pilsētas nākotnes redzējums. Kopš 2006. gada ir īstenoti vairāki plaša mēroga rekonstrukcijas projekti, tostarp veikti ievērojami ceļu kvalitātes un sabiedrisko zonu uzlabojumi.

Šī stratēģija kā nozīmīgu faktoru ietver sociālās vienlīdzības nodrošināšanu pilsētā.

Visām jaunbūvēm, kā arī rekonstruētajām sabiedriskajām ēkām jāatbilst skaidriem

noteikumiem un standartiem. Audzis arī pilsētā pieejamo sabiedrisko tualešu skaits, turklāt informācija par to atrašanās vietām ir pieejama internetā.

Integrēta pieeja transporta pieejamības jautājumiem

2010. gadā Budapeštā tika izveidota jauna integrēta transporta organizācijas iestāde — *BKK* centrs. *BKK* kontrolē ar satiksmi saistītos ieguldījumus pilsētā. Pirmais ilgtspējīgais pilsētvides mobilitātes plāns ietver vērienīgas transporta pieejamības ieceres nākotnē.

Līdz šim paveikto sasniegumu vidū ir pilnīga jaunās metro līnijas pieejamība (gan vagonos, gan stacijās), kā arī vairāk nekā 500 zemās grīdas autobusu ieviešana pēdējo četrus gadus laikā, kas kursē 97 % maršrutu. Gandrīz 300 autobusu pieturās ir nodrošināta reālā laika audio informācija.

Kā ļoti vājredzīgai personai un kā cilvēkam, kurš Budapeštā ikdienā pārvietojas viens, lai nokļūtu uz darbu, dotos iepirkties, sportot vai satikties ar draugiem, pilsētā veiktie uzlabojumi atvieglo manu dzīvi. Šo uzlabojumu vidū ietilpst audio paziņojumi, kas informē par nākamo autobusa vai tramvaja pieturu, un mēs, vājredzīgie, varam tos aktivizēt paši ar tālvadības pults palīdzību. Pilsētas pārvalde arvien vairāk domā par personām ar invaliditāti un vēlas noskaidrot mūsu viedokli par jaunajām iniciatīvām jau to plānošanas posmā.

Eržēbeta Foldesi (*Erszébet Földesi*)

Pieejami kļuvuši visi trolejbusi, kā arī divas no populārākajām tramvaju līnijām. 2015. gadā kursēt sāks jauni pieejami tramvaji.

Pilsētā ir nodrošināti pieejami prāmju un upes transporta pakalpojumi, kā arī pēc izsaukuma pieejami mikroautobusu pakalpojumi tiem, kuriem tie nepieciešami.

Divos lielākajos Budapeštas transporta mezglos ir nodrošināti pieejami klientu apkalpošanas punkti.

Visos šajos uzlabojumos — jau no sākotnējiem plānošanas posmiem, kā arī īstenošanas procesā — tiek iesaistītas personas ar invaliditāti. Gados vecāki cilvēki un personas ar invaliditāti tiek iesaistīti arī atsauksmju sniegšanā saistībā ar jauniem uzlabojumiem un projektiem. Šie dati tiek izmantoti turpmāku uzlabojumu īstenošanā, kā arī nākotnes attīstības veidošanā.

“ Kā ratiņkrēsla lietotājai man ir ļoti vienkārši pārvietoties ar metro. Palīdzība man nav nepieciešama. Piekļūšana vēl nekad nav bijusi tik viegla. Tagad varu nokļūt vietās, kas kādreiz man bija nepieejamas. Turklāt tagad varu pelnīt iztiku tāpat kā visi citi. ”

Judita Sēkeresa
(*Judit Szekeres*)

“ Man bija iespēja piedalīties vairākus gadus ilgušajās diskusijās par brīvi pieejamo 4. metro līnijas projektu. Kā tās lietotājai man ir prieks, ka metro un platformas ir aprīkotas ar viegli sataustāmām līnijām, kuras palīdz gan orientēties, gan rūpēties par savu drošību. Platformas malā esošā gaismas josla palīdz vājredzīgām personām pareizi orientēties uz platformas, kā arī informē par vilciena pienākšanu. ”

Eržēbeta Foldesi (*Erszébet Földesi*)

Kontaktpersona plašākai informācijai:

Dr. Balázs Senšcejs (*Dr. Balázs Szeneczey*) szeneczeyb@budapest.hu vai international@budapest.hu

Dalība konkursā

Access•City Award 2016

Access City Award konkursu organizē Eiropas Komisija sadarbībā ar Eiropas Forumu cilvēkiem ar invaliditāti. Ar šo konkursu pilsētas tiek rosinātas dalīties savā pieredzē un uzlabot pieejamību visu iedzīvotāju labā.

Vai vēlaties, lai jūsu pilsētas projekti tiktu iekļauti nākamajā *Access City Award* brošūrā? Vai vēlaties dalīties savā pieredzē un darbos ar citām pilsētām?

Piedalieties konkursā *Access•City Award 2016!*

Sesto *Award* konkursu plānots atklāt 2015. gada pavasarī (datums tiks precizēts).

Pieteikties iespējams, līdz noteiktajam termiņam aizpildot un iesniedzot tiešsaistes pieteikuma veidlapu.

Plašāka informācija pieejama:
<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1141&langId=lv>

Dalība *Access City Award* ļauj ne vien gūt atzinību, bet arī sniedz unikālu iespēju pārskatīt pilsētas pašreizējo situāciju iekšējās revīzijas vajadzībām, kā arī noteikt panākto progresu.

Rodot atbildes uz pieteikuma veidlapā iekļautajiem jautājumiem, jums ir lieliska iespēja analizēt savas pilsētas pieejamības politiku un noteikt tās priekšrocības un trūkumus.

Kas var pieteikties?

Iesniedzējam jābūt tādas pilsētas pašvaldībai, kurā ir vairāk nekā 50 000 iedzīvotāju un kura atrodas kādā no ES dalībvalstīm. Dalībvalstīs, kurās ir mazāk par divām šādām pilsētām, var piedalīties arī pilsētu teritorijas, ko veido divas vai vairākas pilsētas, ja to kopējais iedzīvotāju skaits pārsniedz 50 000.

Tā kā *Access City Award* balvu nevar iegūt viena un tā pati pilsēta divus gadus pēc kārtas, 2015. gada uzvarētāja 2016. gadā atkārtoti piedalīties netiek aicināta.

Visas citas pilsētas, tostarp otrās un trešās vietas ieguvējas, kā arī īpašo atzinību saņēmušās pilsētas tiek aicinātas piedalīties atkārtoti.

Lai palīdzētu sagatavoties dalībai konkursā, *Access City Award* tīmekļa vietnē pieejami norādījumi un dalības noteikumi visās oficiālajās ES valodās:

<http://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=lv&catId=88&eventId=1023&furtherEvents=yes>

Atlases process

Žūrijas locekļi vērtē īstenotos un plānotos pasākumus šādās jomās:

- radītā pilsētvide un publiskā telpa;
- transports un saistītā infrastruktūra;
- informācija un komunikācijas, tostarp jaunās tehnoloģijas (IKT);
- publiskā infrastruktūra un pakalpojumi.

Žūrijas locekļi vērtē pieteikumus, ņemot vērā šādus **piecus kritērijus**:

1. pasākumu darbības joma;
2. līdzdalība, saistību līmenis;
3. ietekme;
4. rezultātu kvalitāte un ilgtspēja;
5. personu ar invaliditāti un atbilstīgo partneru līdzdalība.

Atlases process ir iedalīts divās kārtās: priekšatlase valsts mērogā un galīgā atlase Eiropas mērogā.

Katras valsts nacionālā žūrija saskaņā ar Eiropas Komisijas noteiktiem vērtēšanas kritērijiem no pieteiktajām pilsētām atlasa ne vairāk kā trīs pilsētas.

Šīs valstu kandidātes sacenšas otrajā konkursa kārtā, kur tās vērtē **Eiropas žūrija**.

Access City Award 2016 uzvarētājs tiks paziņots 2015. gada 3. decembrī. Apbalvošanas ceremonija tiek rīkota ikgadējās Eiropas invalīdu dienas konferences ietvaros Briselē.

Access City Award sekretariāts

Konsultācijas par sagatavošanās jautājumiem sniedz *Access City Award* sekretariāts. Ja jums nepieciešama papildu informācija, lūdzu, rakstiet uz:

secretariat@accesscityaward.eu

Trīs balvas
Access-City Award 2015

KĀ PASŪTĪT ES IZDEVUMUS

Bezmaksas izdevumi:

- Viens eksemplārs:
ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).
- Vairāk nekā viens eksemplārs vai plakāti/kartes:
Eiropas Savienības pārstāvniecībās (http://ec.europa.eu/represent_lv.htm);
Eiropas Savienības delegācijās valstīs, kas nav ES dalībvalstis
(http://eeas.europa.eu/delegations/index_lv.htm);
ar *Europe Direct* dienesta starpniecību (http://europa.eu/europedirect/index_lv.htm) vai
piezvanot uz tālruņa numuru 00 800 6 7 8 9 10 11 (zvanīšana bez maksas no jebkuras vietas
Eiropas Savienībā) (*).

(* Informāciju sniedz bez maksas, tāpat arī lielākā daļa zvanu ir bezmaksas (izņemot dažus operatorus, viesnīcas vai taksofonus).

Maksas izdevumi:

- Ar *EU Bookshop* starpniecību (<http://bookshop.europa.eu>).

